

ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับความคิดเกี่ยวกับตนเอง
และความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์และบทบาทสตรี

นางสาวสุภาณี เวชพงศา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-577-584-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016524

117352924

THE RELATIONSHIPS BETWEEN MEDIA EXPOSURE, WOMEN'S
SELF-CONCEPT AND PERCEPTION OF THEIR STATUS AND ROLES

Miss Supanee Vejpongsa

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Public Relations
Graduate School
Chulalongkorn University

1990

ISBN 974-577-584-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับความคิดเกี่ยวกับ
ตนเองและความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์และบทบาทสตรี

โดย

นางสาวสภานี เวชพงศา

ภาควิชา

การประชาสัมพันธ์

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ ดร. อัญชลี ลีสวรรค์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุบล เบญจรงค์กิจ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. อัญชลี ลีสวรรค์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิชณี เขยจรรยา)

สุภาณี เวชพงศา : ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับความคิดเกี่ยวกับตนเองและความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานภาพและบทบาทสตรี (THE RELATIONSHIPS BETWEEN MEDIA EXPOSURE, WOMEN'S SELF-CONCEPT AND PERCEPTION OF THEIR STATUS AND ROLES.) อ.ที่ปรึกษา : อ.ดร.ชัยสิทธิ์ สีสวรรค์, 142 หน้า. ISBN 974-577-584-3

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับความคิดเกี่ยวกับตนเอง และความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานภาพและบทบาทสตรี โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นสตรีจำนวน 230 ราย ที่สมรสแล้วและทำงานอยู่ในหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน เฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มสตรีที่เป็นตัวอย่างในการวิจัย ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีและระดับปริญญาตรี รายได้อยู่ในเกณฑ์ระหว่าง 4,000-10,000 บาท มีความคิดเกี่ยวกับตนเองและความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานภาพและบทบาทสตรีในทางเป็นกลาง มีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนในระดับปานกลาง และเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลในระดับน้อย โดยมีสื่อบุคคลและสื่อโทรทัศน์ เป็นสื่อที่กลุ่มสตรีนิยม เปิดรับมากที่สุด

สำหรับประเภทของข่าวสารหรือรายการประเภทต่าง ๆ พบว่ากลุ่มสตรีส่วนใหญ่นิยมฟังรายการเพลงจากสื่อวิทยุ อ่านคอลัมน์เกี่ยวกับแฟชั่นและความงามจากสื่อ นิตยสารหรือวารสาร และดูข่าวด่วนข่าวด่วนในประเทศจากสื่อโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ ส่วนสื่อบุคคลพบว่ากลุ่มสตรีนิยมซูดคุยถึงเรื่องราวเกี่ยวกับการดำรงชีวิตประจำวันมากที่สุด

แม้ว่าการศึกษานี้จะพบว่า การเปิดรับข่าวสารไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเกี่ยวกับตนเองและความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานภาพและบทบาทสตรี และสตรีที่ทำงานอยู่ในหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน มีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล ความคิดเกี่ยวกับตนเอง และความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานภาพและบทบาทสตรีที่ไม่แตกต่างกันก็ตาม แต่ผลการวิจัยก็พบว่าความคิดเกี่ยวกับตนเองมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานภาพและบทบาทสตรี การเปิดรับรายการข่าวต่างประเทศจากสื่อโทรทัศน์ การเปิดรับรายการข่าวต่างประเทศและบทวิเคราะห์ข่าวจากสื่อหนังสือพิมพ์มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความคิดเกี่ยวกับตนเองของสตรี

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิติ *Smit Duan*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *อ.ดร.ชัยสิทธิ์ สีสวรรค์*

SUPANEE VEJPONGSA : THE RELATIONSHIPS BETWEEN MEDIA EXPOSURE,
WOMEN'S SELF-CONCEPT AND PERCEPTION OF THEIR STATUS AND ROLES. THESIS
ADVISOR : ANCHALEE LEESAVAN, Ph.D. 142 pp. ISBN 974-577-584-3

The purpose of this research was to study the relationship between media exposure, self-concept and perception of status and roles of 230 women, who are married and working in the government, state enterprise and non-government organizations in Bangkok.

The research findings show that most women are 31-40 years old, and their education are lower than bachelor degree and bachelor degree. Their income are between 4,000-10,000 baht. Their self-concept and perception of status and roles are in neutral level. As well as, they are exposed to media at moderate level. Their interpersonal communication are in low level. Television and interpersonal communication are the most popular media for them.

From the study, it is found that most of the women prefer to listen to music from radio, read fashion movement from magazines, watch local news from television and read newspapers, and they often communicate interpersonally on daily issues.

Although, the correlations between media exposure, self-concept and perception of status and roles of women are not significant, particularly it is found that media exposure, self-concept and perception of status and roles of the women who are working in the government, state enterprise and non-government organizations are not different. However, self-concept of the women has positive correlation with the perception of their status and roles. Also, watching foreign news from television, reading foreign news and news critique from newspapers are positively correlated with the self-concept.

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิติต Sant Pansar
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา Dr. Anchalee Leesavan
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ไม่อาจสำเร็จลงได้ หากไม่ได้รับความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากบุคคลหลาย ๆ ฝ่าย

ขอขอบพระคุณ ดร. อัญชลี ลีสุวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์อย่างดียิ่งตลอดมา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยุกต บุญจรงค์กิจ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พัชนี เขยจรรยา ที่กรุณารับเป็นกรรมการ พร้อมทั้งให้คำแนะนำอันมีคุณค่าบางประการ

ขอขอบคุณ คุณไพรวรรณ จันทร์นฤมาน ที่ได้สละเวลาให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการคำนวณข้อมูลในบางส่วน คุณจินดา คุ่มกิตติชัย คุณบัณฑิตดา นพพานวัน คุณสุพรรณิ กรัณย์กิตติคุณ (เพื่อน Dev.Com. รุ่น 10) คุณวรรณดี สนั่นชัย คุณประทีป ปานนิล คุณธีระ วีระธรรมสาธิต คุณพัชรินทร์ วิเชียรพันธ์ และคุณวสันต์-จารุวรรณ นิยม (เพื่อน ๆ และพี่ ๆ รัฐศาสตร์ จุฬาฯ) ที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และ คุณเยาวลักษณ์ เจริญชัย ที่ช่วยเหลือด้านการประมวลผลในการวิจัย

เหนือสิ่งอื่นใดที่ผู้วิจัยตระหนักถึงอยู่เสมอ คือความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีแม่ผู้เป็นทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิตของลูก เป็นแรงบันดาลใจ และกำลังใจอันยิ่งใหญ่

ผู้วิจัยขอรำลึกถึงบุญคุณของทุกท่านที่ได้กล่าวนามมา และอีกหลาย ๆ ท่านที่ไม่อาจกล่าวนามในที่นี้ได้ทั้งหมด ผู้ซึ่งเป็นผู้เบื้องหลังแห่งความสำเร็จของผู้วิจัยไว้ตลอดไป

สุภาณี เวชพงศา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	9
สมมติฐานของการวิจัย.....	10
ขอบเขตการวิจัย.....	10
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
สถานการณ์และบทบาท.....	12
สถานการณ์และบทบาทสตรี.....	16
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับ เรื่องสถานการณ์และบทบาทสตรี.....	21
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ เรื่องสถานการณ์และบทบาทสตรี.....	24
ความคิดเกี่ยวกับตนเอง.....	28
กระบวนการพัฒนาความคิดเกี่ยวกับตนเอง.....	31
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความคิดเกี่ยวกับตนเอง.....	32
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเกี่ยวกับตนเอง.....	35
การเปิดรับข่าวสาร.....	39
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเปิดรับข่าวสาร.....	42
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปิดรับข่าวสาร.....	43

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	ระเบียบวิธีการวิจัย.....	48
	ประชากร.....	48
	การสุ่มตัวอย่าง.....	48
	ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	49
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	50
	ความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ.....	51
	การเก็บรวบรวมข้อมูลและกรรมวิธีทางข้อมูล.....	52
	การกำหนดคะแนนเพื่อการวิเคราะห์.....	54
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	84
	สรุปผลการวิจัย.....	86
	อภิปรายผล.....	87
	ข้อเสนอแนะ.....	93
	บรรณานุกรม.....	95
	ภาคผนวก ก	103
	ภาคผนวก ข	129
	ประวัติผู้เขียน	142

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ลักษณะทั่วไปของกลุ่มสตรีที่เป็นตัวอย่าง.....	61
2	ร้อยละและจำนวนของกลุ่มสตรีที่เป็นตัวอย่าง จำแนกตาม การเปิดรับสื่อประเภทต่าง ๆ.....	63
3	ร้อยละและจำนวนของกลุ่มสตรีที่เป็นตัวอย่าง จำแนกตาม ระดับการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน.....	64
4	ร้อยละและจำนวนของกลุ่มสตรีที่เป็นตัวอย่าง จำแนกตาม ระดับการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล.....	65
5	ปริมาณเฉลี่ยในการเปิดรับข่าวสารประเภทต่าง ๆ จากสื่อวิทยุ ของกลุ่มสตรีที่เป็นตัวอย่าง.....	66
6	ปริมาณเฉลี่ยในการเปิดรับข่าวสารประเภทต่าง ๆ จากสื่อโทรทัศน์ ของกลุ่มสตรีที่เป็นตัวอย่าง.....	67
7	ปริมาณเฉลี่ยในการเปิดรับข่าวสารประเภทต่าง ๆ จากสื่อหนังสือพิมพ์ ของกลุ่มสตรีที่เป็นตัวอย่าง.....	68
8	ปริมาณเฉลี่ยในการเปิดรับข่าวสารประเภทต่าง ๆ จากสื่อนิตยสาร หรือวารสาร ของกลุ่มสตรีที่เป็นตัวอย่าง.....	69
9	ปริมาณเฉลี่ยในการเปิดรับข่าวสารประเภทต่าง ๆ จากสื่อบุคคล ของกลุ่มสตรีที่เป็นตัวอย่าง.....	70
10	ร้อยละและจำนวนของกลุ่มสตรีที่เป็นตัวอย่าง จำแนกตาม ระดับความคิดเกี่ยวกับตนเอง.....	71
11	ร้อยละและจำนวนของกลุ่มสตรีที่เป็นตัวอย่าง จำแนกตามระดับความ คิดเห็นเกี่ยวกับสถานภาพและบทบาทสตรี.....	72
12	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างปริมาณการเปิดรับ ข่าวสารจากสื่อมวลชน และสื่อบุคคลกับความคิดเกี่ยวกับตนเอง ของสตรี.....	73
13	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างความคิดเกี่ยวกับ ตนเองและความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานภาพและบทบาทสตรี.....	73

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
14	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างปริมาณการเปิดรับ ข่าวสารจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล กับความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานภาพ และบทบาทสตรี.....	74
15	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างการเปิดรับ ข่าวสารประเภทต่าง ๆ จากสื่อวิทยุกับความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง และความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานภาพและบทบาทสตรี.....	75
16	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างการเปิดรับ ข่าวสารประเภทต่าง ๆ จากสื่อโทรทัศน์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง และความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานภาพและบทบาทสตรี.....	76
17	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างการเปิดรับ ข่าวสารประเภทต่าง ๆ จากสื่อหนังสือพิมพ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับ ตนเอง และความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานภาพและบทบาทสตรี.....	77
18	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างการเปิดรับ ข่าวสารประเภทต่าง ๆ จากสื่อวิทยุหรือวารสารกับความคิด เกี่ยวกับตนเองและความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานภาพและบทบาทสตรี.....	78
19	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างการเปิดรับ ข่าวสารประเภทต่าง ๆ จากสื่อบุคคลกับความคิดเห็นเกี่ยวกับ ตนเอง และความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานภาพและบทบาทสตรี.....	79
20	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มอาชีพกับระดับการเปิดรับข่าวสาร จากสื่อมวลชนของกลุ่มสตรีที่เป็นตัวอย่าง.....	80
21	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มอาชีพกับระดับการเปิดรับข่าวสาร จากสื่อบุคคลของกลุ่มสตรีที่เป็นตัวอย่าง.....	81
22	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มอาชีพกับระดับของความคิดเห็นเกี่ยวกับ ตนเองของกลุ่มสตรีที่เป็นตัวอย่าง.....	82
23	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มอาชีพกับระดับของความคิดเห็นเกี่ยวกับ สถานภาพและบทบาทสตรีของกลุ่มสตรีที่เป็นตัวอย่าง.....	83
24	จำนวนและร้อยละของการเปิดรับข่าวสารจากสื่อวิทยุของกลุ่มสตรี ที่เป็นตัวอย่าง.....	104

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
25	จำนวนและร้อยละของความบ่อยครั้งในการฟังรายการวิทยุแต่ละประเภทของกลุ่มสตรีที่เป็นตัวอย่าง.....	105
26	จำนวนและร้อยละของการเปิดรับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ของกลุ่มสตรีที่เป็นตัวอย่าง.....	106
27	จำนวนและร้อยละของความบ่อยครั้งในการดูรายการโทรทัศน์แต่ละประเภทของกลุ่มสตรีที่เป็นตัวอย่าง.....	107
28	จำนวนและร้อยละของการเปิดรับข่าวสารจากสื่อหนังสือพิมพ์ของกลุ่มสตรีที่เป็นตัวอย่าง.....	108
29	จำนวนและร้อยละของความบ่อยครั้งในการอ่านหนังสือพิมพ์แต่ละคอลัมน์ของกลุ่มสตรีที่เป็นตัวอย่าง.....	109
30	จำนวนและร้อยละของการเปิดรับข่าวสารจากสื่อวิทยุหรือวารสารของกลุ่มสตรีที่เป็นตัวอย่าง.....	110
31	จำนวนและร้อยละของความบ่อยครั้งในการอ่านวิทยุหรือวารสารแต่ละคอลัมน์ของกลุ่มสตรีที่เป็นตัวอย่าง.....	111
32	จำนวนและร้อยละของการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นของกลุ่มสตรีที่เป็นตัวอย่าง.....	112
33	จำนวนและร้อยละของความบ่อยครั้งในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นของกลุ่มสตรีที่เป็นตัวอย่าง.....	113
34	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของกลุ่มสตรีที่เป็นตัวอย่าง.....	114
35	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานภาพและบทบาทสตรีของกลุ่มสตรีที่เป็นตัวอย่าง.....	119